از: ع.م- نیما

خاطرات داروخانه

مقـدمه:

علل مختلفی باعث اشتباه در داروخانه میگردد که عوامل اصلی عبارت است از: بد خطی پزشک معالج و ناخوانا بودن نسخه، شلوغی داروخانه وضرورت سرعت عمل، کم تجربگی و عدم دقت نسخه پیچ داروخانه و بالاخره نحوه چیدن داروها در قفسه داروخانه خصوصا" وجـود داروهای مشابه از نظر شکل و رنگ و بسته‌بندی در یک قفسه می‌باشد. به این دلایل و دلایل عدیده دیگر، نه تنها مسئولیت داروسـاز در داروخانه سنگین‌تر میشود، بلکه حضور مستمر و دائمی وی بعنوان مسئول فنی وکنتـرل‌کننده نهائی نسخ، امری حیاتی می‌باشد.

قرص کوتریموکسازول بزرگسالان- قرص کلوتریمازول واژینال

مرد ۴۵ ساله‌ای با عفونت ادراری حاد جهت دریافت داروهای تجویز شده به داروخانه مراجعه میکند. نسخه با خط بسیار ناخوانا مرقوم شده و شلوغی داروخانه باعث میگردد که بجای کوتریموکسازول بزرگسالان یک بسته قرص کلوتـریمازول واژینال به بیمار تحویل گردد. بیمار بعد از دریافت دارو به منزل مراجعه و یک دوز از داروهای تجویز شده را میل میکند. وقتی نوبت کلوتریمازول واژینال میرسد، پیر مرد کمی اپلیکاتور را نگاه کرده و بالاخره نمی‌داند چرا داروخانه روی بسته دارو نوشته: "دو عدد صبح دو عدد شب میل شود" اگر قرص برای خوردن است پس این دستگاه چیست؟ موضوع را با خانم خانه در میان میگذارد و ایشان می‌گوید این دستگاه برای داروهای استعمالی است. در هرحال فردای همانروز مرد به داروخانه مراجعه و با حالت تمسخـر و با طنز تلخ به نسخه‌پیچ داروخانه می‌گوید: کجای این هیکل مردانه شبیه خانمهاست که شما مـرا با جنس مونث اشتباه گرفتی؟ دکتر داروساز مسئول در اینجا مداخله کرده و دارو را عوض می‌نماید. دستور داروئی کوتریموکسازول را با خطی خوانا روی پاکت می‌نویسد و کمی بیش از حد روال معمول به‌بیمار توضیح میدهد که به همراه کوتریمو- کسازول، مایعات زیاد بیاشامد و درمان را تا اتمام دارو ادامه دهد و در صورت بروز گلو درد، تب و رنگ پریدگی به پزشک معالج اطلاع دهد.

بحث و نتیجه

قرص کوتریموکسازول ممکن است با قرص واژینال کلوتریمازول اشتباه شود . حتی مواردی پیش آمده که اسم تجاری تریم سولفا(کوتریموکسازول روز دارو) با تریپل‌سولفا اشتباه شده است .

• قرص لووتیروکسین سدیم بعنوان جانشین شونده هورمون تیروئید در مواقع کم کاری یا عدم فعالیت غده تیروئید مثل آتروفی اولیه غده تیروئید مصرف می‌گردد.

بهرحال متخصص کارآزموده هرگز چنین اشتباهی را مرتکب نمیشود. قرص کلوتریمازول واژینال یکصد میلی گرمی هرشب یک قرص بمدت یک هفته برای درمان مونیلیاز و کاندیدا آلبیکانس داده میشود . یکصد میلیگرم کلوتریمازول از راه خوراکی سمی بوده و اگر اشتباها " روزی چهار قرص میل شود عوارض شدیدی را برای بیمار ببار خواهد آورد . از نظر سمیت باید اشاره شود که میزان LD 50 دارو برای موش آزمایشگاهی و Rat عبارت از (LD 50 = 923 mg/Kwb miec) و (LD 50 = 708 mg/Kwb Rat) می‌باشد . قرص مکیدنی کلوتریمازول بصورت ۵ میلی در کشورهای دیگر وجود دارد .

قرص پردنیزولون ــ قرص لووتیروکسین

درمان با گلوکوکورتیکوئیدها مداوای قطعی نیست و بعنوان اولین و تنها اقدام بکار نمیرود ، بلکه همراه با سایر اقدامات درمانی بعنوان کمک میتوان آنها را بکاربرد. مثل بیماری آسم که اصولا " از گشادکننده‌های برونش و برونشیولها مثل تئوفیلین وسالبوتامول با شکال مختلف استفاده میکنند ، و در مراحل حاد بناچار از کورتیکواستروئیدها با اولویت نوع استنشاقی (بکلومتازون) استفاده میگردد .

بیمار ۳۵ ساله‌ای با آسم آلرژیک حاد جهت دریافت داروهای تجویز شده با حالت نفس تنگی به داروخانه مراجعه و متاسفانه بعلت شلوغی داروخانه و اینکه در قفسه داروهای هورمونی قرص لووتیروکسین وپردنیزولون ایران هورمون با بسته‌بندی‌های شبیه در کنار هم چیده شده است، اشتباها " بجای پردنیزولون با دوز روزی ۶ قرص ، به بیمار لووتیروکسین با همان دوز داده میشود . بیمار باتوجه به دستور پزشک معالج و نسخه‌پیچ داروخانه به همراه داروهای دیگر دو روز متوالی روزی ۶ قرص لووتیروکسین بطور مرتب هر وعده دو قرص میل میکند . حاصل درمان نه تنها بهبودی

• مترونیدازول در موش سرطان‌زاست و بایستی از مصرف غیرضروری آن خودداری گردد. داروی مزبور در سه‌ماه اول بارداری منع استعمال دارد.

بیمار نیست بلکه با حالت طپش قلب همراه با درد قفسه سینه ، حالت عصبانیت ، لرزش و در نهایت تاکیکاردی و آریتمی شدید به پزشک معالج مراجعه می‌نماید . پزشک معالج بلافاصله متوجه اشتباه داروخانه شده و مراتب

را تذکر میدهد . بیمار و همراهان به داروخانه مراجعه و ضمن درگیری شدید و عنوان عوارض ناشی از اشتباه داروخانه ، به قصد شکایت داروخانه را ترک میکنند .

بحث و نتیجه

بغیر از اسم دارو، یک نوار رنگی برروی بسته‌بندی داروهای ایران هورمون وجود دارد. مطمئنا " اشتباه بعمل آمده از هر نظر نشانه بی توجهی

۱۰۰ قرص

پردنیزولون ؛لون

هر قرص حاوی : ی :

۵ میلی گرم پردنیزولون. ردنیزولون.

دستور پزشک :

ساخت شرکت سهامی خاص ایران هورمون

است، خصوصا " اینکه در نسخه بیمار کرومولین سدیم و سالبوتامول نیز درج گردیده بود . قرص لووتیروکسین سدیم بعنوان جانشین شونده هورمون تیروئید در مواقع کم‌کاری یا عدم فعالیت غده تیروئید مثل آتروفی اولیه غده تیروئید، جراحی غده ویاحالات هیپوتیروئیدی مثل گواتر ، میکرودم و کرتینیسم مورد مصرف دارد . دوز مقدماتی دارو روزانه یک میلیگرم یک بار در روز است. این دارو در بیماریهای قلبی عروقی مانند انفارکتوس حاد ، آنژین صدری و هیپرتانسیون منع استعمال دارد و درصورت وجود هیپوتیروئیدیسم همراه با انفارکتوس میوکارد ، دارو بمقدار کم مصرف می‌گردد .

قرص متی‌مازول ــ قرص مترونیدازول

خانم بارداری با تشخیص هیپرتیروئیدیسم به داروخانه مراجعه و نسخه پیچ بعلت بدخطی و ناخوانا بودن نسخه ، بدون سوال از بیمار و پزشک معالج ، قرص مترونیدازول تحویل میدهد . بیمار بعد از یک دوره درمان نه تنها نتیجه نمی‌گیرد ، بلکه با خوردن روزی سه قرص مترونیدازول در سه ماهه اول حاملگی دچار عوارض جانبی این قرص میگردد . بیمار بعد از مراجعه به داروخانه گویا ادعا میکند که این قرص باعث سقط جنین شده است . بهرحال بعلت آشنائی داروخانه با بیمار موضوع دنبال نمی‌گردد .

بحث و نتیجه

با اندک توجه و سوال از بیمار هرگز قرص متی ــ مازول که برای تخفیف هیپرتیروئیدیسم است ، با قرص مترونیدازول که یک داروی ضد آمیب و ضد تریکومونا است اشتباه نمی‌گردد . خصوصا" اینکه شکل بسته‌بندی و اندازه قرصها با یکدیگر هیچگونه تشابهی ندارد . کاملا " معلوم است که نسخه‌پیچ ، کم تجربه ، ناشی وناآشنا به نسخه‌پیچی بوده است. مترونیدازول بصورت قرص ۲۵۰ میلیگرمی برای درمان آمیبیاز و تریکومونیاز مورد مصرف قرارمیگیرد . این دارو در موش سرطان‌زاست و بایستی از مصرف غیر ضروری آن خودداری گردد. داروی مزبور در سه ماه اول بارداری منع استعمال دارد .